

Beleidsplan Gezondheid 2019-2022

Samen vooraan: aan de slag met preventie!

Inhoud

Onze taken	3
Onze missie	5
Onze visie	5
Zo staan we bekend!	5
Onze ambities	5
Vier thema's	

Voorwoord

Met veel plezier bieden wij u het Beleidsplan Gezondheid 2019-2022 “Samen vooraan: aan de slag met preventie!” aan. Wij hopen dat u met ons de uitdaging aangaat om de komende jaren gezondheidswinst voor alle Friese burgers te boeken. We hebben als hoofdambitie om het aantal ongezonde levensjaren voor iedereen terug te brengen, waarbij extra aandacht uitgaat naar de groep met een lage sociaal economische status omdat daar de meeste gezondheidswinst is te behalen.

Wij willen dit doen door in te zetten op vier hoofdthema's: 'Leefstijl en vitaliteit', 'Lokale leefwereld', 'Gezonde leefomgeving' en 'Zorg en veiligheid'. Deze moeten de komende jaren richting geven aan de uitvoering van onze reguliere taken.

Bij het thema 'Leefstijl en vitaliteit' ligt de nadruk op de thema's uit het landelijke preventieakkoord: roken, overgewicht en problematisch alcoholgebruik. Op verzoek van gemeenten is daar drugsgebruik aan toegevoegd. Daarnaast willen we specifiek aandacht besteden aan gezondheidsproblemen bij kinderen en jongeren die het gevolg zijn van het opgroeien in armoede en/of kunnen leiden tot schoolverzuim.

Het thema 'Lokale leefwereld' heeft het gemeentelijke perspectief als uitgangspunt. Wij willen vanuit preventie bijdragen aan het versterken van het gemeentelijk gezondheidsbeleid. Dit doen we o.a. door inzicht te geven in de lokale gezondheidssituatie, door problemen bij kinderen te voorkomen en/of tijdig te signaleren, en door te adviseren over effectieve preventieve interventies. En dit alles uiteraard in samenwerking met gemeenten en netwerkpartners.

Een 'Gezonde leefomgeving' bevordert de gezondheid en vitaliteit van mensen. Wij adviseren over het creëren en in stand houden van een gezonde leefomgeving door middel van omgevingsbeleid. Daarnaast dragen we bij aan gezondheidsbescherming door o.a. het uitvoeren van het vaccinatieprogramma en door aandacht te besteden aan antibioticaresistentie.

Het thema 'Zorg en veiligheid' richt zich op problemen die zich op het snijvlak bevinden van gezondheid, zorg en veiligheid, bijvoorbeeld de aanpak van kindermishandeling en huiselijk geweld. Soms gaat dit ook over problemen waarvoor nog geen passende aanpak voorhanden is, zoals de problematiek van de verwarde personen in de afgelopen jaren. Wij voelen ons medeverantwoordelijk voor het zoeken naar oplossingen bij dit soort vraagstukken.

Gaat u met ons de uitdaging aan?

Margreet de Graaf

Directeur Publieke Gezondheid Veiligheidsregio Fryslân/GGD

Samen vooraan: aan de slag met preventie!

Beleidsplan Gezondheid 2019-2022

Voor u ligt het beleidsplan Gezondheid. In dit plan zetten wij als GGD Fryslân onze koers uit voor de periode 2019-2022. Met dit plan geven wij invulling aan de gezamenlijke missie die wij als Veiligheidsregio Fryslân hebben, namelijk “Iedereen verdient een veilig en gezond leven. Wij dragen daaraan bij!”. Samen met Brandweer Fryslân, Crisisbeheersing Fryslân en de ondersteuning van bedrijfsvoering geven wij invulling aan deze missie. Uiteraard blijven wij voortdurend alert op ontwikkelingen en stellen zo nodig bij, via de gebruikelijke middelen, zoals kaderbrief, begroting en bestuursbesluiten.

GGD Fryslân beschermt én bevordert de gezondheid van alle Friese burgers. In de Wet publieke gezondheid (Wpg) staan de taken die we in dat kader namens de Friese gemeenten uitvoeren. In dit beleidsplan geven we aan hoe we de komende jaren invulling willen geven aan deze belangrijke opdracht.

Wat is publieke gezondheid eigenlijk? De wet heeft het over 'gezondheid beschermende en gezondheid bevorderende maatregelen voor de bevolking of specifieke groepen daaruit, waaronder begrepen het voorkómen en het vroegtijdig opsporen van ziekten'.

Onze taken

De definitie in de wet maakt helder welke taken we hebben op het gebied van publieke gezondheid:

- Publieke gezondheid gaat over bescherming. We zorgen dat ziekten niet kunnen uitbreken of zich kunnen verspreiden. Zo beschermen we burgers door vaccinaties tegen ziekten als bijvoorbeeld kinkhoest en mazelen. Bij uitbraak van een infectieziekte, zoals TBC, zorgen we dat de ziekte zich niet verder kan verspreiden. Mensen die besmet zijn met TBC sporen we op. Ook zorgen we dat ze de juiste behandeling krijgen.
- Publieke gezondheid gaat ook over bevordering. We zorgen ervoor dat Friese burgers gezond en vitaal zijn en blijven. Dat doen we bijvoorbeeld door te zorgen voor een gezonde omgeving of het bevorderen van een gezonde leefstijl.
- Publieke gezondheid richt zich op de gehele bevolking of specifieke groepen daaruit. Publieke gezondheid gaat dus over collectieve preventie. We voorkomen ziekten, stoornissen en andere problemen en sporen ze vroegtijdig op. Zo volgt de jeugdgezondheidszorg de ontwikkeling van alle kinderen in Fryslân.

Onze taken kunnen worden samengevat in de volgende vier pijlers:

Pijler 1 **Monitoring, signalering en advies**

Friese inwoners, overheden en organisaties vertrouwen er op dat er voldoende informatie van goede kwaliteit is, om op basis daarvan gericht beleid en keuzes te maken. GGD Fryslân levert deze informatie en dit inzicht.

- **Jeugdgezondheidszorg**
- **Epidemiologie**
- **Beleidsadvisering**
- **Medische Milieukunde**
- **Academische werkplaats**
- **Gezondheidsbevordering**

Pijler 2 **Uitvoerende taken gezondheidsbescherming**

Friese inwoners vertrouwen erop dat zij beschermd en gestimuleerd worden om gezond te blijven en gezonder te worden. GGD Fryslân helpt daarbij.

- **Infectieziektebestrijding**
- **TBC**
- **Soa / Sense**
- **Jeugdgezondheidszorg**
- **Reizigersvaccinaties**
- **Publieke gezondheidszorg
Asielzoekers**

Pijler 3 **Bewaken van de publieke gezondheid bij rampen en crises**

Friese inwoners vertrouwen erop dat zij, in het geval van een crisis, ondersteund worden in het beperken van schade of herstellen van hun levenskwaliteit. GGD Fryslân helpt hen en andere organisaties/overheden daarbij.

- **Maatschappelijke crisisondersteuning**
- **Forensische geneeskunde**
- **Jeugdgezondheidszorg**

Pijler 4 **Toezicht houden**

Friese inwoners vertrouwen de kwaliteit van hun organisaties. Waar geen andere relevante inspectie actief is en er mogelijk gevaar voor de volksgezondheid is, houdt GGD Fryslân toezicht op de hygiënische en pedagogische kwaliteit.

- **Inspecties kinderopvang**
- **Inspecties WMO**

Onze missie

Iedereen verdient een veilig en gezond leven. Wij dragen daaraan bij!

Onze visie

Om onze missie waar te maken, richten we ons op factoren die de gezondheid en vitaliteit van mensen beïnvloeden. Denk aan culturele, fysieke, sociale en economische factoren in de omgeving van mensen. Maar ook het gedrag en de vaardigheden van mensen zelf hebben invloed op hun eigen gezondheid.

Daarbij werken we vanuit het concept van 'positieve gezondheid'. We zien gezondheid als 'het vermogen om je aan te passen en je eigen regie te voeren, in het licht van de sociale, fysieke en emotionele uitdagingen van het leven' (Huber, 2011).

Zo staan we bekend!

- Betrokken. We zijn dichtbij, in contact, nieuwsgierig en klantgericht.
- Betrouwbaar. We zijn onafhankelijk, delen informatie en werken samen.
- Professioneel. We zijn deskundig, verantwoordelijk en werken vanuit eigenaarschap.

Onze ambities

De titel van ons beleidsplan Samen vooraan: aan de slag met preventie! geeft goed aan wat we de komende periode willen bereiken en hoe we dat willen doen:

- Samen: we werken samen mét de inwoners van Fryslân, de Friese gemeenten en onze overige partners.
- Vooraan: als voorliggende voorziening werken we preventief. Vooraan betekent ook dat we proactief en innovatief werken.
- Aan de slag: vanuit een actieve en nieuwsgierige houding gaan we aan het werk. Zo leveren we een bijdrage aan de gezondheid van alle Friese burgers. We willen dat de grootste winst van ons werk bij hen terecht komt die verbetering het hardste nodig hebben.

In dit beleidsplan staan de ambities van GGD Fryslân voor de komende beleidsperiode. Samen vormen ze ons antwoord op belangrijke maatschappelijke uitdagingen.

De ambities prikkelen ons en geven richting aan wat we doen. We zijn ons ervan bewust dat we in 2022 nog niet alle ambities gehaald zullen hebben. Soms is meer tijd nodig en succes ligt ook niet alleen in ónze handen. Toch laten we ons graag uitdagen door stevige ambities:

Onze hoofdambitie:

1. We gaan de komende vier jaren gezondheidswinst boeken. We willen het aantal ongezonde levensjaren voor iedereen terugbrengen. Extra aandacht gaat daarbij uit naar mensen met een lage sociaal economische status, omdat het aantal ongezonde levensjaren voor deze groep veel groter is.

Dat ondersteunen we met deze afgeleide ambities:

2. Gezondheid krijgt een prominente plek in het omgevingsbeleid van Friese overheden.
3. De kinderopvang in Friesland voldoet aan de gestelde normen voor kwaliteit en veiligheid. Het aantal zogenaamde 'groene' profielen (d.w.z. door de inspectie als voldoende beoordeeld) is toegenomen met 10%.
4. De huidige vaccinatiegraad (95% voor RVP en 52% voor HVP) blijft op peil.
5. We dragen bij aan de vermindering van de druk op de specialistische hulp en zorg.
6. We voorkomen antibioticaresistentie en bestrijden het als het zich aandient.
7. Er valt niemand tussen wal en schip.

Vier thema's

Onze ambities gaan inhoudelijk over vier thema's:

1. Leefstijl en vitaliteit

Roken, overgewicht en problematisch alcoholgebruik hebben te maken met een ongezonde leefstijl en dragen volgens de Volksgezondheidstoekomstverkenning (VTV) 2014 daarmee bij aan het ontstaan van ziekten Volksgezondheidstoekomstverkenning (VTV) 2014. Deze thema's komen niet voor niets terug in het landelijke preventieakkoord. Ook slapen en psychisch welbevinden hebben een belangrijke impact op de gezondheid, zo blijkt uit de Volksgezondheid Toekomst Verkenning (VTV) 2018 van het RIVM.

Ook in Friesland is op de genoemde thema's nog veel gezondheidswinst te halen, zo blijkt uit de GGD Gezondheidsmonitor. Dat geldt vooral voor groepen met een lagere sociaal economische status: zij hebben meer ongezonde levensjaren dan groepen met een hogere sociaal economische status. Met name bij deze risicogroepen willen we roken, overgewicht, drugsgebruik en problematisch alcoholgebruik terugdringen. We gaan door met onze provinciale projecten Nuchtere Fries en Nuchter over Gewicht. Daarnaast starten we met het project Rookvrije Generatie. Ook laaggeletterdheid speelt een rol bij sociaal economische gezondheidsverschillen. Daarom zetten we de komende jaren ook op dit thema in.

Daarnaast richten we ons op gezondheidsproblemen bij kinderen en jongeren die het gevolg zijn van armoede. In lijn met de landelijke preventieagenda voor de jeugdgezondheidszorg (JGZ), gaan we aan de slag met de thema's ouderschap, hechting, gezondheid en weerbaarheid. Met name de eerste 1.001 dagen van een kind zijn belangrijk voor de rest van zijn leven. Het ministerie van VWS neemt daarom het initiatief tot het landelijke programma Kansrijke start. Ook de JGZ krijgt hierbij een rol. Door te focussen op genoemde thema's en actief samen te werken met anderen, kan de JGZ écht verschil gaan maken.

Deze acties dragen voornamelijk bij aan ambities 1 en 5.

'Niemand wil dat een kind gaat roken'

INTERVIEW

'Niemand wil dat een kind gaat roken' ieder kind moet de kans krijgen rookvrij op te groeien. Dat is de visie van Rookvrije Generatie, een initiatief van het Longfonds, KWF Kankerbestrijding en de Hartstichting. Én een visie waar GGD Fryslân vierkant achter staat. Functionaris gezondheidsbevordering Akke Hofstee: 'Roken wordt steeds minder normaal.'

'Eén op de vijf mensen rookt. Elk jaar overlijden in Nederland 20.000 mensen door de gevolgen van roken. Zo'n 800 van hen wonen in Friesland.' Moeiteloos lepelt Akke Hofstee de feiten op. 'Het zijn pittige cijfers. Juist daarom is het zo belangrijk om ervoor te zorgen dat niet-roken de norm wordt.'

Rookvrije generatie

Vanuit die gedachte verbonden alle GGD'en in Nederland, en dus ook GGD Fryslân, zich aan de beweging Rookvrije Generatie. 'GGD Fryslân probeert ervoor te zorgen dat zoveel mogelijk kinderen rookvrij kunnen opgroeien. Bijvoorbeeld door op consultatiebureaus of scholen met ouders in gesprek te gaan over de schadelijke gevolgen van (mee)roken. En dat als zij roken, de kans groot is dat hun kinderen dat later ook gaan doen. Niemand wil dat zijn kind gaat roken. Toch raken elke week honderden kinderen verslaafd!'

Verandering

GGD Fryslân probeert jaarlijks rokers te enthousiasmeren voor Stoptober, de landelijke campagne om in oktober 28 dagen niet te roken. Scholen worden aangespoord zich aan te melden voor de Smokefree Challenge, waarbij klasgenoten met elkaar afspreken een halfjaar niet te roken. 'Ook geven we cursussen en trainingen om mensen te helpen bij stoppen met roken, verder adviseren en ondersteunen we organisaties die rookvrij willen worden.'

Of iemand dankzij GGD Fryslân stopt met roken? Dat is lastig te meten. Akke merkt wél een verandering: 'Roken wordt steeds minder normaal. Steeds meer voetbalclubs, speelterreinen, scholen en zelfs hele dorpen worden rookvrij. Fantastisch, want hoe minder kinderen opgroeien zonder de schadelijke gevolgen van (mee)roken en roken, hoe minder er uiteindelijk zelf die sigaret opsteken. Dát is waar we naartoe willen.'

2. Lokale leefwereld

Wij willen een bijdrage leveren aan het gezondheidsbeleid op lokaal niveau. Gemeenten staan voor de uitdaging om in het sociale domein de druk op de specialistische zorg terug te dringen. Inzet op preventie helpt om dit doel op langere termijn te halen. Door het opstellen van wijkprofielen geeft de GGD inzicht in de specifieke problemen die lokaal spelen. Hiervoor maken we gebruik van onze eigen data, maar werken we ook samen met anderen om deze data te verrijken. Op basis van de informatie kunnen gemeenten bepalen welke preventieve maatregelen ze lokaal kunnen nemen. Voorbeelden zijn de programma's Vitale Regio en de lokale GIDS-aanpak (Gezond In De Stad) die in een groot aantal Friese gemeenten worden uitgevoerd. De GGD adviseert, faciliteert en ondersteunt hierbij en blijft dit de komende jaren ook doen.

De groep ouderen groeit. Ouderen blijven bovendien langer thuis wonen. Hierdoor neemt de druk op voorzieningen toe. De GGD adviseert over wat je preventief kunt doen om ouderen zo vitaal mogelijk te houden, zodat zij kunnen blijven meedoen in de samenleving.

Onze JGZ werkt voornamelijk in lokale teams en op scholen. Omdat de JGZ bijna alle kinderen ziet, is ze goed in staat om problemen te signaleren. Zowel bij het kind en ouders zelf als op het niveau van wijk of dorp. Het tijdig bieden van goede hulp voorkomt dat problemen escaleren. We werken hierbij samen met wijk- en gebiedsteams. Als de geboden hulp niet meer nodig is, wordt weer afgeschaald naar de reguliere JGZ-situatie.

De GGD voert in opdracht van individuele gemeenten en vanuit het aanvullend pakket ook lokale projecten uit. Zo is de GGD bijvoorbeeld gemeentelijk JOGG-regisseur (Jongeren Op Gezond Gewicht) en projectleider Supranet (gericht op suïcidepreventie). De komende jaren willen we de resultaten van deze projecten borgen en verspreiden. Deze acties dragen voornamelijk bij aan ambities 1 en 5.

INTERVIEW

In de ene wijk wonen veel jongeren die weinig sporten, in de andere wijk voelen veel ouderen zich eenzaam. Een stad of gemeente kan veel gezichten hebben. Met wijkprofielen maakt GGD Fryslân die verschillen zichtbaar. Epidemioloog Susan Dijkstra: 'We weten dan beter welke interventie nodig is.'

'Wie wonen er in een wijk? Hebben inwoners wel of geen betaald werk? Is er voldoende groen, is er een buurthuis? Een wijkprofiel bevat antwoorden op dergelijke vragen', vertelt Susan. De epidemioloog maakt sinds 2015 wijkprofielen voor gemeenten in Zuidwest Friesland.

Goed startpunt

'Gemeenten weten vaak wel ongeveer wie er in een wijk wonen en wat er speelt, maar de verbanden tussen cijfers ontbreken. Wijkprofielen geven een volledig beeld van een wijk en bieden zo juist die samenhang. Daardoor vormen ze een goed startpunt voor gezondheidsbevorderende interventies. Blijkt bijvoorbeeld uit een profiel dat ouderen weinig naar buiten gaan, maar geven inwoners in gesprekken aan dat er veel stoeptegels scheef liggen? Dan adviseren we de trottoirs aan te pakken, zodat het voor ouderen aantrekkelijker en veiliger wordt eropuit te gaan. Hebben veel jongeren overgewicht? Misschien kan de gemeente samen met wijkbewoners het sportveldje opknappen.'

Zes pijlers

Bij het opstellen van zo'n profiel volgt Susan de richtlijnen van het programma Gezond In De Stad (GIDS). 'Met informatie van de betreffende gemeente, het CBS en de monitors van GGD Fryslân onderzoek ik de bevolkingsopbouw, fysieke omgeving, het gedrag en vaardigheden van inwoners, de mate van participatie, toegang tot preventie en zorg én de sociale omgeving in een bepaalde wijk.'

GGD Fryslân bespreekt elk profiel met de betreffende gemeente en met professionals die in de wijk actief zijn, zoals het sociaal wijkteam. 'Door die gesprekken krijgen de cijfers betekenis, komen ze tot leven.' Uiteindelijk is het doel ook wijkbewoners bij de gesprekken te betrekken. Zij weten als geen ander wat nodig is om hun omgeving gezonder te maken.'

**Elke wijk een
eigen profiel**

3. Gezonde leefomgeving

Een omgeving die uitnodigt tot bewegen, waar de luchtkwaliteit goed is en waar voldoende groenvoorzieningen zijn, bevordert de gezondheid en vitaliteit van mensen. Ook is het van belang om mensen te beschermen tegen gezondheidsrisico's in de eigen leefomgeving. Denk aan de invloed van schadelijke stoffen, aan het risico op het uitbreken van besmettelijke infectieziekten of aan het groeiend probleem van gehoorschade bij kinderen en jongeren. De GGD zet zich daarom in om gezondheid een goede plek te geven in de omgevingsvisies en -plannen die gemeenten in het kader van de nieuwe omgevingswet opstellen.

We houden de vaccinatiegraad op peil. Zo voorkomen we het uitbreken en verspreiden van ernstige ziekten. De vaccinatiegraad is in Nederland en Friesland hoog. Toch twijfelen steeds meer ouders over het vaccineren van hun kinderen. Daarnaast is de vaccinatiegraad in andere landen soms (veel) lager. Hierdoor komen infectieziekten zoals mazelen in een aantal andere landen meer voor, wat ook risico's met zich meebrengt voor ons land. Daarom blijven wij ons de komende jaren inzetten om onze hoge vaccinatiegraad te behouden.

Daarnaast richten we ons specifiek op het voorkómen en bestrijden van de antibioticaresistentie. Steeds meer bacteriën zijn ongevoelig voor de werking van antibiotica. Eenvoudig te genezen ziekten kunnen hierdoor levensbedreigend worden en een gevaar voor de volksgezondheid vormen. Door vraagbaak te zijn, wil de GGD hieraan meer bekendheid geven.

De GGD voert de inspecties voor de kinderopvang uit. Op basis hiervan adviseren wij gemeenten die op dit terrein handhaver zijn. Friesland heeft een relatief hoog percentage zogenoemde 'rode en oranje profielen'. Dit betekent dat er in de betreffende locaties het nodige te verbeteren valt. In samenwerking met gemeenten willen we dit percentage terugdringen en zo de kwaliteit van de kinderopvang in Friesland verbeteren.

Deze acties dragen bij aan ambities 1 t/m 4, en 6.

INTERVIEW

Met de komst van de Omgevingswet gaan we in Nederland op een andere manier werken aan omgevingsbeleid. De kwaliteit van onze leefomgeving komt meer centraal te staan. Dit biedt dé kans om een enorme stap te maken wat betreft de publieke gezondheid. Beleidsadviseur Marijke Hagedoorn is namens GGD Fryslân nauw betrokken bij deze transitie.

Hagedoorn: 'Er is een sterke relatie tussen omgeving, leefgewoonten, gezondheid en geluk. Een gezonde leefomgeving nodigt uit tot gezond gedrag, verlaagt de druk op de gezondheid en mensen ervaren het als prettig. De Omgevingswet biedt straks ruimte om gezondheid nadrukkelijk mee te nemen bij de inrichting van onze leefomgeving. Als GGD denken we met gemeenten mee hoe je ruimtelijk anders kunt handelen om de gezondheid van burgers te bevorderen én gezondheidsverschillen te verkleinen.'

Gebiedsspecifiek werken

De Omgevingswet biedt gemeenten daarnaast meer lokale afwegings- en ontwikkelruimte.

Hagedoorn: 'Gemeenten kunnen hun omgevingsbeleid hierdoor toespitsen op de lokale identiteit en opgaven. In een plattelandsgemeente spelen andere thema's dan in de stad. Daar bepalen welzijnsthema's, behoud van voorzieningen en demografische veranderingen de agenda.'

Kernkwaliteiten

De provincie en de Friese gemeenten zetten al stappen in aanloop naar de Omgevingswet, het begint bij hun omgevingsvisie. Hagedoorn: 'Hierin benoemen ze ambities en kernkwaliteiten die ze leidend willen laten zijn voor beleid. Zet je in op duurzaamheid? Wil je de groenste gemeente worden? Of stel je bijvoorbeeld gezondheid centraal? In meerdere gemeentes dragen we bij aan dit proces. Bijvoorbeeld door handvatten aan te reiken voor het gesprek met beleidsmakers en gebruikers over een gezonde leefomgeving.'

Omgevingslab Gezondheid

Daarnaast is GGD Fryslân betrokken bij de Omgevingslabs. Een initiatief van Provincie Fryslân, Friese gemeenten en Wetterskip Fryslân. De resultaten ervan vormen de bouwstenen voor de Friese Omgevingsvisies. Hagedoorn: 'Het omgevingslab Gezondheid start eind 2018. Hierin gaan we concrete kansen en ambities verkennen om via de leefomgeving de gezondheid in Friesland te bevorderen en te beschermen.'

Omgevingswet:
hét moment om
gezondheids-
opgaven van nu
op te pakken

4. Zorg en veiligheid

De GGD voelt zich medeverantwoordelijk voor mensen die tussen wal en schip dreigen te raken. Denk aan mensen met verward gedrag. Wij dragen graag bij aan het oplossen van problemen die hierbij spelen. Soms vervullen we zelf een actieve rol vanuit onze opdracht op het gebied van publieke gezondheid. Soms zoeken we samen met gemeenten, instellingen en ketenpartners naar de best passende oplossing. Vanuit onze crisis- en vangnetfunctie zorgen we dat mensen passende hulp krijgen zodat de problematiek niet verergert.

Ook het terugdringen van kindermishandeling en huiselijk geweld zien wij als een van onze taken. We kunnen met name bijdragen aan een tijdige signalering van problemen. Bijvoorbeeld door samen met anderen trainingen op te zetten of het gesprek met kinderen, jongeren en ouders aan te gaan. Zo maken we snel ingrijpen en het bieden van hulp mogelijk. We sluiten hierbij aan bij het landelijke actieprogramma van Rijk en gemeenten Geweld hoort nergens thuis. We besteden specifieke aandacht aan kinderen in kwetsbare opvoedsituaties en bij complexe scheidingen.

Deze acties dragen voornamelijk bij aan ambities 1,5 en 7.

INTERVIEW

Je eigen huis moet een veilige plek zijn. Een plek waar je jezelf kunt zijn en zorgeloos kunt opgroeien. Helaas is de werkelijkheid voor veel kinderen anders: jaarlijks krijgen 119.000 kinderen te maken met mishandeling. 'Hoe eerder we signaleren, hoe eerder we kunnen ingrijpen.'

De signalen van kindermishandeling herkennen en ernaar durven vragen. Dát zijn de twee belangrijkste manieren om kindermishandeling zo snel mogelijk te stoppen, vertelt Franciske de Vries. Ze is jeugdverpleegkundige 12+ en aandachtsfunctionaris kindermishandeling. Samen met enkele collega's houdt zij het onderwerp levend binnen GGD Fryslân. 'We organiseren scholingen en voorlichtingsbijeenkomsten voor collega's in de jeugdgezondheidszorg, die regelmatig contact hebben met ouders. Juist die groep moet de signalen herkennen en bespreekbaar maken.' De Meldcode Huiselijk Geweld en Kindermishandeling helpt professionals daarbij en biedt handvatten om de juiste acties te ondernemen, vertelt Franciske.

Schaamte

Binnen haar vakgebied is een positieve verandering gaande, merkt de aandachtsfunctionaris. 'Professionals vinden het steeds vanzelfsprekender om, bij signalen die kunnen wijzen op kindermishandeling, hun vermoedens uit te spreken. Ouders voelen vaak schaamte: niemand vindt het leuk om toe te geven dat hij zijn kind niet goed kan verzorgen of soms zelfs slaat. Door ernaar te vragen, bieden we ze een opening om hun verhaal te doen. Ook maken we duidelijk dat we náást gezinnen staan, niet tegenover ze. We zijn er niet om te veroordelen, maar om te helpen.'

Herkennen

Niet alleen GGD Fryslân heeft volop aandacht voor kindermishandeling. Ook gemeenten en organisaties als het Regiecentrum Bescherming en Veiligheid, Fier Fryslân, ziekenhuizen en scholen zijn betrokken. Dat is erg belangrijk, legt Franciske uit. 'Een kind dat wordt mishandeld, krijgt vaak uiteenlopende (gezondheids)klachten. Deze worden echter nog niet altijd herkend als het gevolg van mishandeling. Hoe meer partijen hier alert op zijn, hoe meer kinderen we een veilige, gezonde toekomst kunnen bieden.'

Aanpak kindermishandeling

**'We staan
niet tegenover,
maar naast je'**

27

Nieuwe TBC gevallen
in Friesland

24

Friese gemeenten
ondersteund
in ontwikkeling
gezondheidsbeleid

1409
TBC
screeningen

2002 Inspecties

van kinderdagverblijf, bso, peuterspeelzaal, gastouderbureau
en gastouderopvang

1160

Trajecten pedagogische
thuisbegeleiding
ter ondersteuning
van opvoeding

5816

Hielprikken
en gehoor-
testen bij
pasgeborenen

3126

Kinderen
verwezen
naar
externe
zorgaanbieder
in de
jeugdketen

15857

Reizigers-/
beroepsvaccinaties

66024

Contactmomenten
tussen JGZ en
kinderen/ouders